

Mötesmetoder och rollen som underlättare

- *Samhällsentreprenör april 2011*

Möten - att träffas med ett syfte - är en viktig del i alla gruppers arbete. Vi delar information med varandra, tar beslut tillsammans och får saker gjort. Men långt ifrån alla möten är kreativa och väl fungerande som vi skulle önska. Möten kan dra ut på tiden, beslut bli otydliga och kanske pratar deltagarna i munnen på varandra. Men, utgångspunkten här är att med metoder och aktivt arbete kan möten bli riktigt bra och inspirerande.

Sida 1-2 innehåller några inledande perspektiv och förslag till deltagande mötesformer.

Sida 3 ger tre förslag på metoder:

- Speed-friending (en lära känna varandra-övning)
- Termometern (en värderingsövning för att starta en diskussion)
- Jordbävning (en lek för stimulans till gruppen)

Sida 4 ger ett förslag på en deltagande mötesform: Synergimöte

Vad är en underlättare?

En mötesunderlättares funktion är att hjälpa gruppen hålla effektiva och inkluderande möten. Möten där alla som deltar kan vara med i diskussionerna och delta i beslutsfattandet. Begreppet *underlättare* har vuxit fram för att beskriva en mer ambitiös roll än den som vi traditionellt förväntar oss av en ordförande. I engelskan är det motsvarande ordet *facilitator*.

Underlättarens roll under mötet kan vara en kombination av flera saker, till exempel att hälsa välkomna, förbereda diskussioner, fördela ordet och hålla koll på tiden. Men det är också möjligt att dela upp uppgifterna under ett möte på några olika personer. Några förslag finns nedan under "mötesfunktioner".

Utmaningar - vad är viktigt i rollen som underlättare eller mötesplanerare?

En utgångspunkt är att se till mötet som helhet. Hur skapas bra förutsättningar innan mötet? Vad är viktigt under själva mötet? Hur följs mötet upp på ett bra sätt?

Viktiga delar i rollen som mötesunderlättare kan vara:

- Ett aktivt lyssnande för att förstå det som sägs, men även uppmärksamhet på det som inte sägs.
- Respekt och intresse för alla deltagare.
- Klar översikt över både diskussioners innehåll och process. Vad är det som sägs och är alla med i processen?
- Förståelse för beslutsteknik. Vilka alternativ finns för att ta beslut tillsammans?
- Förmåga att ge mötet en riktning.
- Flexibel inför det som händer på mötet. Beredd att tänka om i planering.

Med inspiraton från Seeds for Change:s ["Facilitating meetings - a short guide"](#)

Mötesfunktioner

Här är några ytterligare förslag på mötesfunktioner, förutom en mötesunderlättare/ordförande.

Mötesunderlättare/ordförande

- Håller i ramarna för mötet. Presenterar dagordning, för talarlista, fördelar ordet och sammanfattar.
- Ser till att mötet når framåt, inte fastnar.

- Föreslår till exempel rundor eller bikupor för att underlätta allas deltagande i diskussioner.
- Ser till att alla får komma till tals.
- Är tydlig.

Sekreterare

- Har ansvar för att andra ska förstå vad som sades och bestämdes på mötet
- Skriver protokoll och skriver rent protokollet efter mötet
- På formella möten finns ofta en justerare som kontrollerar att protokollet återger mötet korrekt

Tidsunderlättare

- Håller koll på klockan. Ser till att mötet håller sig till tidsramarna

Stämningssunderlättare/lekledare

- Känner av stämningen på mötet. Föreslår till exempel fikarast, bensträckare eller lek.
- Har gärna lekar i bakfickan om mötet behöver en kreativ stimulans.

Beskrivningen är adopterad från lekplatsen.net

Deltagande metoder

Några enkla deltagande metoder för att involvera alla på ett möte.

Runda

Var och en i gruppen får säga sin mening om ämnet som diskuteras. En tumregel kan vara att man inte får avbryta den som talar. Vid behov kan en tidsgräns finnas för varje inlägg.

Den här metoden är bra att använda när man under ett pågående möte behöver fånga upp allas åsikter i en fråga. De som kanske vanligtvis inte tar till orda får möjlighet att säga sitt. Övningen tränar också alla deltagarna att ta ansvar genom att faktiskt tycka något. Metoden gör att alla känner att de tillfört något till mötet, alla spelar roll.

Bikupa (par)

En miniform av gruppdiskussion. Deltagarna vänder sig helt enkelt mot sin granne i ett par minuter och surrar lite runt ett ämne.

En bikupa kan vara bra för att värma upp deltagarna och för att få tid att fundera lite på vad de själva tycker om en särskild fråga.

Trikupa, med tre personer.

Smågruppsdiskussion

Bryt mötet och jobba i smågrupper för att sedan återsamlas. Hör de olika gruppernas åsikter.

En presentationsövning för att skapa kontakter:

Speed-friending

En mingelövning för att snabbt hinna prata lite med många. Alla minglar runt i rummet, till musik. När musiken stannar möts går deltagarna ihop i par med den som hamnar närmast. Ledaren läser en fråga som båda ska svara på till varandra på en minut. Sedan startar musiken igen och alla roterar runt, nya par bildas och nya frågor ställs. Antal frågor och typ av frågor kan varieras beroende på sammanhanget.

Speed-friending kan vara en bra start med en ny grupp, eller en bra metod för att sätta igång nätverkande under ett arrangemang.

En värderingsövning för att stimulera diskussioner:

Termometern

Ledaren förklarar att en termometer går från ena änden i ett rum till andra änden, det kan t ex vara två väggar. Termometern visar hur mycket man håller med om ett påstående. Ena änden är *håller med fullständigt* och andra änden är *håller inte alls med*. Ledaren säger ett påstående som deltagarna ska ta ställning till genom att placera ut sig på skalan. Sedan ber ledaren deltagare från de olika delarna av termometern att motivera sig. Deltagarna kan få diskutera i par eller tre-och-tre innan diskussion tas i helgrupp.

En lek för att få nytt syre i kroppen:

Jordbävning

Alla i gruppen förutom en person ställer sig tre och tre. En i mitten är "husägare". De två på var sin sida bildar ett tak över den i mitten, de två kallas då "väggar".

En står utanför och väljer att utropa: "husägare", "väggar" alternativt "jordbävning!". De som denne kallar på ska då byta plats. Under bytet ska den som ropade hoppa in och ta en plats, och därmed blir det en ny person som hamnar utanför och ropar nästa gång. Om personen säger "jordbävning" innebär det att alla byter plats och bildar helt nya hus.

En deltagande metod för hela möten:

Synergimöten

Flecks synergimetod är en mötesform som stärker delaktighet och delat ansvar. Grundreglerna är enkla, men för att få flyt i mötena fordras viss övning. När gruppen är förtrogen med metoden blir mötena garanterat roligare och mer effektiva.

STEG 1: Skapa dagordningen

En person tar rollen som handledare med uppgiften att leda Steg 1 och 2. Varje deltagare talar om ämnen han/hon vill ta upp. Väl synligt för alla skriver ni upp: namn, ämne samt uppskattad tid. Det vill säga tiden ämnesägaren skulle vilja att gruppen la på ämnet vid detta möte. Se exempel i rutan nedan. Tiderna läggs ihop och ställs mot den tillgängliga tiden för mötet. Om det finns nog med tid för alla begärda ämnen, går man direkt till Steg 3. Annars fortsätt med steg 2.

Lisa	Statistiken är bara halvfärdig, input efterlyses	10 min
Olle	Sven har varit tvungen hoppa av – hur gör vi?	25 min
Joakim	Jag behöver hjälp – vem kan och vill?	30 min
Kristina	Fundering över vår PR-strategi	12 min
Håkan	Genomgång av resultatläge	25 min
Per	Sjukt barn – ändrade tider	5 min
Maggan	Öppen tid	8 min
Peo	Inget särskilt idag	0 min
Olle	Vårens möten – boka i almanackan	10 min
	Fika	20 min
	Övergångar och avslutning	10 min
Olle	Utvärdering av mötet	5 min
	Summa	2 tim 45 min

STEG 2: Förhandling

Handledaren frågar gruppen hur tidsavvikelsen ska hanteras. Endast ”ägaren” till ett ämne kan besluta om att minska sin tid eller avstå helt. Denna förhandling tar tid, den totalt tillgängliga tiden krymper, vilket utgör ett starkt motiv till att nå enighet. De reviderade tiderna noteras tydligt på dagordningen. Nu som ett avtal mellan deltagarna.

STEG 3: Genomförande

Någon tar på sig rollen att hålla tiden i enlighet med dagordningen. Vem/vilket ämne börjar vi med? Gruppen väljer. Vem som helst kan föreslå sig själv eller någon annan. Hela gruppen ska vara överens innan någon börjar. Handledaren markerar beslutet på dagordningen. ”Ägaren” till det valda ämnet blir mötesledare under sina avtalade minuter; alla andra blir resurser för ämnesägaren att komma i mål. Att hålla tiden är i första hand ämnesägarens ansvar, men gruppen har också ett kollektivt ansvar. Ämnesägaren kan begära hjälp (”Var snäll och säg till när jag har 3 minuter kvar”). När tiden är slut, avslutas ämnet. Handledaren stryker punkten från dagordningen och ber gruppen välja nästa ämne/mötesledare. Så får du mötet att sluta i tid, alla ämnen bearbetats och var och en har kommit till sin rätt. Inte illa, eller hur?

Metoden är hämtad ur *Omställning Sveriges inspirations- och handledningsmaterial "Ställ om Sverige"*: <http://transitionsweden.ning.com/page/boken-staell-om-sverige>